

Az északi

Jávorszarvas-vadászat Brit-Columbiában

A vadász büszke az általa elejtett vadra, büszke saját teljesítményére, azonban az olvasó elsősorban azokra az információkra kíváncsi, amelyek segítségével ő maga is felkészülhet egy áhított külföldi vadászatra.

Azokat a vadászokat is, akik már vadásztak külföldön, érhetik az új országban kellemetlen meglepetések, ha nem ismerik a vadászati lehetőségeket és körülményeket, vagy nem ismerik eléggé az elejteni kívánt vad viselkedését, vadászatát. Jőmagam sem voltam eléggé felkészült egy Brit-Columbiai jávorszarvas vadászatra, így sajnos tapasztalataimat a magam kárán szereztem, éppen ezért úgy gondolom, hasznos lehet megosztani az olvasóval e tapasztalatokat.

Brit-Columbiában a táj gyönyörű, azonban a vadászat nagyon nehéz, komoly felkészülést igényel. A felkészülés nem csak fizikai, hanem lelki és elméleti is kell, hogy legyen. Meg kell ismerkedni az idegen ország vadászati és viselkedési szokásaival, klímájával, az elejteni kívánt vad vadászati lehetőségeivel.

vadon óriása

[Murvai Zoltán, SCI-tag]

[Fotók: Murvai Zoltán és N-Archív]

[NIMRÓD SAFARI 2009/2]

Úticélunk fentről

A legfontosabb tudnivalók Brit-Columbiáról

Területe 944 735 négyzetkilométer, hazánk területének több mint tízszerese. A népsűrűség hazánkhoz viszonyítva nagyon alacsony, lakóinak száma 4 352 798 fő. A lakosság származását tekintve rendkívül vegyes, angol, ír, más európai, távol-keleti, és természetesen az őslakosok. Az őslakos indiánok nem szeretik, ha indiánoknak nevezik őket, ezért a hivatalos elnevezésük *First Nation of Brit-Columbia* (Brit-Columbia első nemzete), és azt a részt, ahol vadásztunk, régen a Sekani Dunne Za törzs lakta. A magyar vadászok gyakran a „tollas” kifejezést használják egymás közötti beszélgetéseik során, nehogy az „indián” szóval megbántsák őket.

A hegyekben a lakosság többnyire csak angolul beszél, ezért Brit-Columbiában legalább alapszinten szükséges beszélni az angol nyelvet, hogy az *outfitterrel* (vadász kísérővel) meg tudja magát értetni a vendégvadász. Fontos, hogy ismerjük az alapvető vadászati szak kifejezéseket, de hasznos lehet egy zsebszótárt is magunknál tartani.

Brit-Columbia Kanada délnyugati tartománya; nyugatról a Csendes-óceán, északról Yukon tartomány és az Északnyugati-terület, keletről Alberta tartomány határolja. Északnyugaton határos még az USA Alaszka államával, délről Washington Idaho és Montana állammal. 75%-a hegyvidéki terület, több mint 1000 méter tengerszint feletti magassággal, ahol az erdők részaránya 60%, míg a mezőgazdaságilag művelhető terület aránya mindössze 5%. Legnépesebb városa Vancouver, több mint kétmillió lakossal – a teljes lakosság fele itt él. Az éves csapadékmennyiség 3-4000 mm.

A hegyek időjárása a jávorszarvas hivatalos vadászati idejében szeptember 1. és október 31. között meglehetősen kiszámíthatatlan; a hőmérséklet +20 C és -10 C fok között ingadozhat, és egyik pillanatról a másikra meg tud változni. Gyakran előfordul, hogy a völgyekben napozni lehet, míg a hegyekben fagy, és a kellemetlen, erős szél arcunkba vágja a

havat. A hegyek közötti légmozgás a völgyekben a kellemesen meleg őszi időt hirtelen megváltoztathatja, és egyik óráról a másikra jelentős csapadékot, jeges záport vagy havat hozhat, amely éppoly gyorsan megszűnhet, ahogyan érkezett.

A vadászterületek többsége csak repülőgéppel megközelíthető, járatlan vadon. Egyes helyeken Polaris Ranger 4x4 járművekkel, vagy quadokkal lehet közlekedni a kijelölt utakon, máshol csak lovon, de van olyan hely (mint ahol mi is vadásztunk), ahol csak gyalog.

Utazási lehetőségek

Budapestről, a légitársaságok járataitól függetlenül, valamelyik európai város repülőterén történő átszállással lehet Vancouverbe repülni. A repülőjegyet célszerű több hónappal korábban megvásárolni, mert az utazás előtti hónapban vásárolt jegyek általában lényegesen drágábbak. Figyelnünk kell a kedvezményes járatokat, amelyekkel sokkal olcsóbban lehet utazni.

A poggyászokat Vancouverig lehet feladni, ott ki kell venni, és újra fel kell adni a Fort St. John-ba induló helyi repülőjáratra. A szállítható poggyászok száma és súlyhatára azonos a tengerentúli járatéval. Sajnos gyakran előfordul, hogy a poggyász – mivel a helyi járat csak kis gép – csak egy későbbi teherjáratral érkezik meg. Ezért meg kell gondolni, hogy a vadászatra saját fegyverünket vigyük-e magunkkal. A fegyver Kanadába való bevitele egyébként meglehetősen körülményes.

A díjmentesen feladható poggyászok száma turistaosztályon 2 db, egyenként 23 kg-os súlyhatárral, míg business osztályon 2 x 32 kg/db. A súlyhatárt szigorúan ellenőrzik, túllépés esetén a túlsúlyért fizetni kell. A kézipoggyász turistaosztályon 1 db 10 kg súlyhatárú, 55 x 40 x 20 cm méretű lehet, míg business osztályon 1 db 10 kg súlyhatárú, 55 x 40 x 20 cm-es plusz 1 db 8 kg súlyhatárú, 45 x 35 x 20 cm-es méretű lehet. A kézipoggyász súlyát is szigorúan ellenőrzik.

Ha nem viszünk fegyvert magunkkal, az útlevelel-ellenőrzésnél és a vámvizsgálatnál

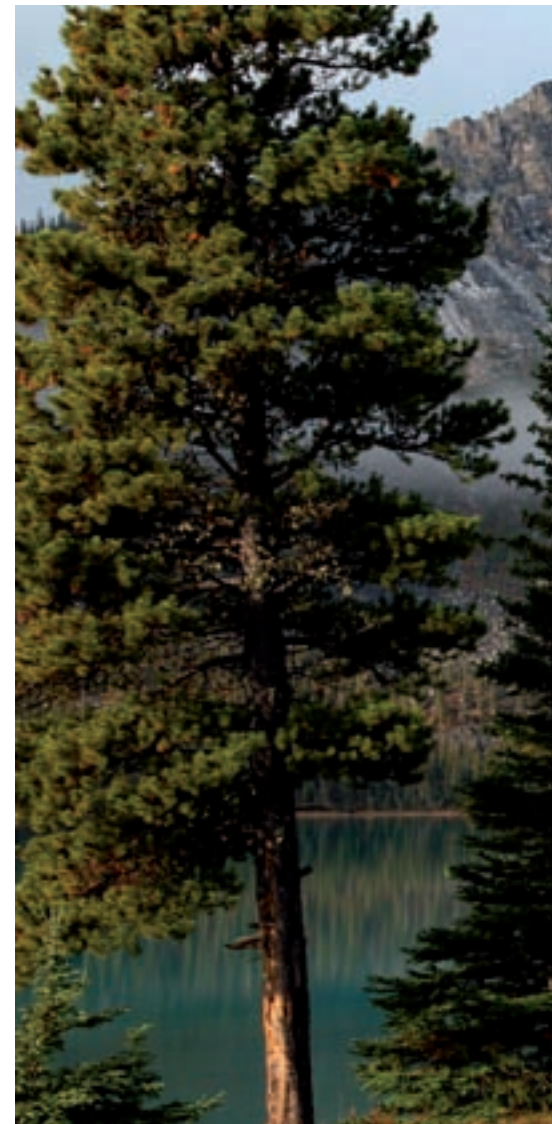
nem célszerű közölni, hogy vadászni megyünk, mivel turistaként kisebb ellenőrzésnek vagyunk kitéve. A poggyászban elhelyezett bakancsokat, csizmákat utazás előtt alaposan mossuk meg, mert ellenőrizhetik, hogy nem viszünk-e be a rajta lévő szennyeződéssel valamilyen fertőzést Kanadába.

Fort St. Johnból kis magánrepülőgéppel (hidroplánnal vagy helikopterrel) lehet beutazni a vadászterületre, aminek szervezését a vadászatóiroda végzi. A szerződésalkötéskor írásban meg kell állapodni a repülőgépjárat biztonságos voltáról, indulási és érkezési időpontjáról, valamint a magunkkal vihető csomagok súlyáról és terjedelméről, mivel igen kellemetlen meglepetés lenne, ha az útra összekészített holmijainkat Fort St. Johnból nem tudnánk magunkkal vinni a vadászterületre. A teljesség igénye nélkül a legfontosabb dolgok a következők, amelyeket a magyar vadásznak fontos magával vinnie Brit-Columbiába:

Útlevelel, fegyvertartási engedély, vadászgazolvány, repülőjegyek, biztosítás, a vadásztatóval kötött írásbeli megállapodás másolata, hitelkártya, megfelelő mennyiségű készpénz.

Aki valamilyen betegségben szenved, vagy valamire allergiás, érzékeny, erről szóló orvosi igazolás, a vércsoport feltüntetésével.

Mindezen iratok vízhatlan tárolására alkalmas táskák, amelyet mindenhol magával

Ajánlott vadászruházat

tud vinni a vadász (az értéktárgyak a vadász-kunyhóban nincsenek biztonságban).

Tartalék szemüveg, UV-fényszűrős nap-szemüveg, gyógyszerek, vadászelsősegély-csomag, ivóvíz-fertőtlenítő (Mikropur), fertőtlenítő hatású tisztálkodószerek, papír zsebkendő, törülköző, vízhatlanító hatású cipőkrém.

Vadászkés, öngyújtó (a bőröndbe csomagolva), könnyű, kicsi, hosszú élettartamú zseblámpa.

Megszokott, könnyű keresőtávcső, vállra szerelhető gumis tartóval (a nagyítás fontos, nem a fényerő, ugyanis szűrőlevegő nem szabad vadászni).

Lehetőleg digitális fényképezőgép, tartalék akkumulátorral, teleobjektív, akkumulátortöltő és konnektor-átalakító, lencsetisztító felszerelés. Rekeszes, ütésálló fotótáska, por- és vízálló, zárószalagos műanyag zacskó a fényképezőgép és az optikák védelmére. Fotóállvány a távoli, teleobjektívvel készített felvételekhez.

Könnyű hátizsák, állítható teleszkópos célzóbot.

A ruházatot az időjáráshoz és a természeti környezethez kell igazítanunk. Tapasztalatom alapján a következőket javaslom a bőröndökbe bepakolni:

Bélelt, meleg gumicsizma (talpa ne legyen kopott), jól bejáratott hegyi bakancs, bozótálló nadrág és vízhatlan anorák, meleg, bélelt, könnyű vadászkabát, minél több zsebbel, 2 db bélelt, meleg, de könnyű vadásznadrág, fluoreszkáló mellény.

Meleg, könnyű mellény, végig cipzáras, vastag, meleg polár pulóver, karimás sapka fül- és nyakvédővel (narancs színűre kifordítható) vízhatlan erős vadászkesztyű, 2 pár me-

leg, varrás nélküli zokni, több pár vékonyabb zokni, 2 garnitúra thermo alsóruházat, 2 db, nyakánál cipzáras, magas nyakú flies ing.

Elegendő alsónadrág, mivel mosási lehetőség nincs. Utazóruházat, valamint ruházat a vadászkunyhóban való használathoz, meleg pizsama, könnyű, meleg hálósák. Nem fűzős cipő a vadászkunyhóba, gumipapucs a zuhanózáshoz.

Gyógyszerekből a kézipoggyásban, külön kis táskába készítve, a következőket javaslom vinni az útra, figyelemmel arra is, hogy a hegyek között nincs elérhető közelségben orvosi ellátás és a mobiltelefonok sem működnek:

Repülőgépen való utazáshoz hányinger csillapítására Daedalon, idegbecsípődés esetére Mideton, Aflamin és Flautron kenőcs, görcsoldó, hashajtó, hasmenés ellen Imodium, fertőzés esetére Ciprobay és antibiotikum.

Torokfertőtlenítő és fájdalomcsillapító, ásványi anyagok pótlására izotóniás italporok, pezsgőtabletták, C-vitamin, káliumtabletta, Aspirin.

Jó minőségű izomlazító krém, fogfájás esetére fájdalomcsillapító, Zovirax, Visine szemcsepp, szőlőzsír, kézvédőkrém, lázcillapító (testhőmérő) és természetesen a rendszeresen használt gyógyszereink, indol-

Reggel vadászatra induláskor

kolt esetben vérnyomás- és vércukorszint-mérő.

Vadászat közben nagy távolságokat teszünk meg, és hosszú időt töltünk változó időjárási körülmények között, ezért a következőket javaslom a hátizsákban magunkkal vinni a vadászatra: tartalék ing, mellény, pulóver, vízhatlan anorák, vadászelsősegély-csomag, gumikesztyű, a legszükségesebb gyógyszerek, vadászkesz, fotófelszerelés, víz, élelmiszer (csokoládé, cukorka).

A megfelelő testi felkészültség érdekében, az út előtt hónapokkal el kell kezdeni az edzést. Célszerű ezt kondicionálóteremben, hozzáértő szakember irányításával végezni. A legfontosabb a lábizmok, valamint a szív és a keringési rendszer erősítése. Kisebb súlyú, fiatal vadászok megfelelő cipőben és nem aszfalton való futással a lábizmaikat, valamint a szívüket is jól tudják erősíteni, túlsúlyos idősebb vadászoknak sokkal előnyösebb a kerékpározás, lehetőleg a szabadban. Lépcsőzéssel hasonló izomcsoportokat mozgathatunk meg, mint a hegyekre való felmenetel során. Néhány hét elteltével fokozni lehet a terhelést a lépcsőn, kb. 15 kg-os hátizsák cipelésével.

Nagyon fontos a fogak átvizsgálata indulás előtt legalább egy hónappal, hogy legyen idő a rendbehozatalra, ha szükséges. Nem árt egy általános orvosi vizsgálat sem, hiszen szervezetünk nagyon komoly megterhelésnek lesz kitéve a brit-columbiai hegyekben.

Az útra nemcsak testileg, hanem szellemileg és érzelmiileg is fel kell készülnünk, ezért lehetőleg ne hajszoljuk túl magunkat a munkában, és kerüljük az idegfeszültséget indulás előtt. Tudom persze, hogy ez utóbbi tanácsot csak kevesen fogadják meg az utazás miatti munkából való kiesés ellensúlyozására, általában többet dolgoznak.

A jávorszarvas vadászatával és a vadászati előírásokkal kapcsolatban a következőket tartom a legfontosabbnak: A vadászati törvényeket Brit-Columbiában szigorúan betartják és betartatják. Ugyanazon vadász, ugyanabban az évben bármely jávorszarvasalfaj csak egyetlen egyedét lőheti ki. Brit-Columbiában a Közép- és Nyugat Kanadában honos *Alces alces andersoni* jávorszarvast vadászzák. Nagyvad vadászat külföldi állampolgár részére csak brit-columbiai illetőségű kísérő vadász mellett lehetséges. Jávorbika vadászatára a szeptember közepétől október közepéig terjedő időszakot ajánlom, mert ekkorra a bika már letisztította lapátját, és ez a legjobb üzekedési idő.

A vadászati engedélyeket (licence) előre megvetetik a vadással, amelynek összege sikertelen vadászat esetén elvész, azt nem lehet visszakérni.

Jávorszarvas-vadászat esetén 2 engedélyt kell kérnie a külföldi vadásznak: egyet valamennyi vad vadászatára (180 CD) és egyet a jávorszarvasra (250 CD).

Fort. St. Johnba érkezéskor tájékozódjunk az ellátásról a vadászterületen, ha kell, szerztessünk be számunkra megfelelő ételt és italt, főleg elegendő ásványvizet, hiszen a megfelelő ellátás a vadásztató feladata.

A vadászterületre érkezéskor tájékozódjunk az elhelyezés körülményeiről, a kialakult

Észak-amerikai jávorszarvas

(*Alces alces*,
syn. *Alces americanus*)

Általános leírás

A jávorszarvas széles elterjedési területű, a jelenleg élő szarvasfajok közül a legnagyobb testméretű és tömegű faj. Rendszertanát tekintve az Euráziában és Észak-Amerikában élő alfajokat általában egy fajként írják le (*Alces alces*), de az Észak-Amerikában előforduló alfajokat egyes szerzők ma már külön fajként (*Alces americanus*) szerepeltetik.

A jávorszarvas törzse erős, robusztus, a mellkasa széles, magas, marjánál púpos, a háta egyenes, a keresztcsontnál mért magassága azonban rendszerint alacsonyabb, mint a marmagasság. Lábán keskeny, egyenes és mélyen hasított paták vannak. Patái között kifejezhető bőrredő található, amely a süpedéken talajon való járást könnyebbé teszi; az álcüllök érintik a földet. Rövid, erős és erőteljes a nyaka, a fej nagy és megnyúlt, a szemei előtt elkeskenyedik, és hosszú, széles, tompa orban végződik. Az alsó állkapcsot messzire túlfityegő, vastag, megnyúlt, mozgatható, ráncos és szőrös felsőajak borítja.

A jávorszarvas szőrzete hosszú, sűrű és merev. A hosszú szőrszálak vékonyak és törékenyek, s alattuk rövid és finom puha aljszőr van. A hátgerincen erős, tömött és hosszában több részre osztott sörényt visel. Ez a mell elején folytatódik, és 20 cm hosszú is lehet. A szőrszálak a hason hátulról előre igazodnak. A színe többnyire sötétbarna; a sörény és a fej oldalsó része fényes sötét feketebarna, a homlok vörösésbarnába, az orrcsúcs szürkébe megy át; a lábai fehéres hamuszürkék. Októbertől egész márciusig a színe valamivel világosabb, több szürke árnyalat lehet benne.

A jávorszarvastehén alig kisebb, mint a bika, de nincs agancsa, patái hosszabbak és keskenyebbek, az állpatái pedig rövidebbek, és némileg kifelé állnak. Feje némileg a szamár vagy az öszvér fejére emlékeztet. A borja egyszínű vörösbarba.

Az alfajok között igen nagy változatosság lehet a test- és agancsméretek tekintetében.

Élőhely, életmód

Kedvelt élőhelyei a nedves erdők régiói, elsősorban a tülevelű erdők, a vízhez és mocsarakhoz közel. Robusztus testfelépítése és hosszú lábai miatt elviseli a magas hótakaróval járó teleteket is. Nem fordul elő olyan vidékeken, ahol tartósan 25-27 °C fölé emelkedik nyáron a hőmérséklet. Ennek az az oka, hogy nagyméretű testét nem tudja izzadással hűteni, illetve a meleg fermentációt okoz a bélrendszerében. Meleg időjárás esetén tavakban, mocsarakban álva hűti testét.

Táplálékát vízinövények, gyökerek, a fű és nyár gallyai, levelei, hajtásai, inségesebb időben kérge teszi ki. Naponta kb. 20 kg-nyi zöldtakarmányt fogyaszt. Általában magányosan, vagy kisebb családban él, melyet a tehén és előző évi szaporulata alkot. A bikák általában (a párzási időn kívül) magányosak. Jól és szívesen úszik, rendszeresen vándorol a téli és nyári táplálkozóterületek között. Otthonterületének nagysága a vizsgálatok szerint 5-10 km² lehet.

A szaporodási időszak szeptember-október hónapban zajlik. A tehén hosszú, nyöszörgő hangokat hallat, hogy felhívja a bikák figyelmét fogamzóképes állapotára, mely hangok 3-3,5 km-re is elhallatszanak. A tehének a párzási időszakban jellegzetes illatot is árasztanak. A bikák megküzdnek a tehének birtoklásáért, de ez viszonylag ritkán jár konkrét harccal, általában az erőfitogtatás szintjéig jut, és a gyengébb testméretekkel bíró bika visszavonul. Amennyiben azonban ez nem dönti el a küzdelmet, komoly sérülésekkel járó verekedések is lehetnek a közel azonos kondíciójú és testméretű bikák között.

A vemhességi idő 8 hónap, a borjú május végén-június elején jön a világra. Általában egy borjút ellik, de ikerellések előfordulnak. A borjak szőrzete nem pettyes, mint az egyébként jellemző sok szarvasfaj kicsinyére. A borjú világra jöttekor 11-16 kg-ot nyom, 3 hetes korban már követi anyját, és hozzákezd a növényi táplálék fogyasztásához. A szoptatási időszak rendszerint a borjú 5 hónapos koráig tart. A bikák és a tehének általában 2 éves korukra ivarérettek, de a bikák nem jutnak tehénhez 4-5 éves koruk előtt.

A fiatalok mortalitása magas, a borjak fele elpusztul életének első évében. A felnőtt egyedek 5-12 éves koruk között vannak teljesítőképességük csúcspontján, de a bikák gyakran hanyatló jeleget mutatnak már 8 éves koruktól kezdődően. Ennek okaként ízületi gyulladást, fogbetegségeket, illetve a bőségési időszakban szerzett sebesüléseket lehet említeni.

Csak kevés bika éli túl a 15 éves kort a vadonban, a legöregebb ismert tehén 22 éves korában múlt ki.

Predátoraként a farkas és a medvefajok sorolhatók fel, természetesen a vadászati nyomáson kívül. A ragadozók elsősorban a borjakat zsákmányolják, az egészséges felnőtt egyedek hatékonyan tudják védeni magukat a ragadozókkal szemben agancsukkal, illetve lábuk segítségével.

Állományalakulás, alfajok

Észak-Amerikában 4 alfaját különböztetik meg, ezek elterjedési területek szerint oszlanak meg.

1. Alaszka-Yukon jávorszarvas (*Alces a. gigas*)

Elterjedési területe az Egyesült Államokban Alaszka, míg Kanadában Yukon állam, valamint a Mackenzie-hegység, az Északnyugati-területek nyugati részén. A legnagyobb testű és agancsméretű alfaj.

Marmagassága elérheti vagy meghaladhatja a 2,3 m-t, a legnagyobb tömegű bikák pedig a becslések szerint elérhetik a 800 kg-ot. A valaha mért legnagyobb bika 600 kg, a tehén 490 tömegű volt (értelemszerűen nehéz a vadonban pontosan megmérni az elejtett jávorszarvas tömegét). Színezete feketés, a nyeregtájon általában sötétbarna folttal.

2. Nyugat-kanadai jávorszarvas (*Alces a. andersoni*)

A második legnagyobb testméretű észak-amerikai jávorszarvas. A bikák marmagassága elérheti az 1,8-2,1 m-t, testtömegük akár a 600 kg-ot (bár ez valószínűleg fölébecslés). A bikák agancsa kisebb és kevésbé masszív, mint az előbb említett alfajé.

Kanadában az Északnyugati-területeken (a Mackenzie-hegységtől keletre), Brit Columbiában, Albertában, Saskatchewan területén, Manitobában és Ontario állam nyugati

részén él, az Egyesült Államokban kis egyedszámban fordul elő Észak-Dakota, Minnesota és Wisconsin szövetségi állam területén.

A következőkben említett alfaj elterjedési területe összeér ezzel az alfajával, ezért az SCI Rekordok Könyvében meghatározták azt a földrajzi határvonalat, amely elválasztja egymástól a két alfajt.

3. Kelet-kanadai jávorszarvas (*Alces a. americana*)

Az amerikai szakirodalomban black moose-nak, fekete jávorszarvasnak is szokták emlegetni. Valamivel kisebb, mint a nyugat-kanadai alfaj, határozottan kisebb agancssal. Testszíne sötétebb, uralkodó benne a fekete szín, a nyeregszerű barna folt kevésbé kiterjedt.

Jobban kötődik az erdei habitatokhoz, mint a többi alfaj.

Elterjedési területe Kanadában érinti Ontario állam keleti részét, Quebec tartományt, valamint Új-Fundland szigetét. Az új-fundlandi előfordulás egyértelműen telepített, Új-Skócia területéről vitték be az alfajt a 19. század végén, de a trófeabírálat szempontjából az SCI e populációkat is őshonosnak ismeri el.

Az Egyesült Államokban Maine szövetségi államon kívül néhány példány élhet még más északkeleti államokban.

4. Shiraz-jávorszarvas (*Alces a. shirasi*)

A Shiraz a legkisebb természetű alfaj az észak-amerikai jávorszarvasok között, az amerikai szakirodalomban *Wyoming moose*, illetve *Yellowstone moose* néven is említik. A szőrzet színe sárgás-rozsdabarna, sötétebb barna nyeregszerű folttal. Élőhelye: hegyvidékek és a csatlakozó völgyek, ahol megfelelő táplálékot talál.

Elterjedési területe kiterjed Kanadában Brit Columbia és Alberta délnyugati részére, az Egyesült Államokban Washington állam északkeleti részére, Idaho északi és keleti részére, Montana nyugati felére, Wyoming nyugati és déli ré-

szére, Utah északkeleti felére és Colorado északnyugati részére.

Kanadában mindkét tartományban vadászható külföldiek részére, az amerikai államokban sorsolással döntik el, hogy az adott évben ki jut licenchez. A legjobb esély Utahban, valamint Wyomingban nyílik viszonylag könnyen arra, hogy valaki gyorsan licenst vehessen.

Vadászat

A jávorszarvas hagyományos vadászati módja a cserkelés, a lesen történő vadászat, illetve a bögési időszakban a tehén hangjának utánzásával való hívásos vadászat.

A cserkelést akkor ajánlják és alkalmazzák, ha az időjárási körülmények a nagyon csendes haladási módot lehetővé teszik (pl. kiadós eső után, amikor a levelek, faágak zörgése nem árulja el a cserkelő vadászt).

A lesen történő vadászat nem a mi fogalmaink szerinti vadászati mód (tehát általában nem magaslesről történik), hanem a jávorszarvas ismert és használt váltoinak környezetében való csendes várakozást jelent. A fenti két módszer jól kombinálható a bögési időszakban a hívásos vadászattal. A legkevésbé hozzáférhető tájakon még ma is lóhátan, illetve csónakkal közelítik meg a legjobb jávorszarvas-bögőhelyeket.

A jávorszarvas vadászatára általában a nagy kaliberűket ajánlják, de a hagyományos európai nagyvadászatra alkalmas kaliberek (vaddisznó, gímszarvas) alkalmasak a jávor elejtésére is, de feltétlenül nagyobb tömegű és expanzív lövedék javasolt.

A jávorszarvas húsa ma is fontos népelelméleti cikk, vadászata pedig az egyik legvadásziasabb, legportszerűbb vállalkozás a XXI. században is.

Dr. Jánoska Ferenc, SCI-tag

szakásokról. Érdeklődjük meg az első vadászatra indulás időpontját, a várható időjárást, a vadászat módját, a terepadottságokat. Beszéljük meg, hogy milyen trófeaméretű vad elejtésére van lehetőség. Az outfitter (kísérő hivatásos vadász) általában csak a vad elejtésében érdekelt, a számunkra érdekes trófeájú vad elejtése érdekében célszerű tudatni vele a megfelelő borraivaló lehetőségét.

Próbáljuk meg első éjszaka jól kipihenni a repülőút fáradalmait és az időbeni átállást. Másnap mindenképpen lőjünk célba fegyverünkkel, még akkor is, ha a sajátunkat fogjuk használni.

Ajánlott kaliberek: 7 mm Rem. Magnum és 300. Win. Magnum.

Általában meglehetősen messzire, kb. 300 méterre kell lőni, ezért a fegyvert ennek megfelelően lőjük be. Ismernünk kell pontosan a lőszer ballisztikáját, tudnunk kell, hogy mennyit esik a lövedék. A nagy távolság miatt ne használjunk nehéz löszert, azonban a penetráció (mélyreható képesség) fontos. A helyes lövés az első láb hátsó szélének vonalában, a test alsó harmadában a szívre, vagy a test középvonalában, kicsit hátrább, a tüdőre kell, hogy irányuljon.

A vadászat veszélyes sport; a vadásznak kell vigyáznia saját magára, ezért ne vállalkozzon olyan terepre, amelyre fizikailag nincs felkészülve. Ha ilyen terepre vezetik, kérje, hogy forduljanak vissza.

Soha ne induljunk útnak „Bergstock”, vagy célzóbot nélkül, mivel nem tudhatjuk, milyen helyen fogunk vadászni. A meredek hegyekre való felmenetel során, elsősorban arra kell ügyelnünk, hogy lassan, gyakran tartott rövid pihenőkkel haladjunk. Ha lehetőség van rá, a nagyon meredek emelkedőket az iránytól jobbra-balra eltérve, a hegyre rézsűzve igyekezzük leküzdeni. Ezáltal kisebb megterheléssel és lassabban tesszük meg a jelentős szintkülönbséget, így kisebb az esélye a hegyi betegség kialakulásának. Hirtelen emelkedés esetén megszedülés is előfordulhat, ami veszélyes terepen súlyos következményekkel járhat. Az oxigénhiány okozta tüneteket, a túlzott megterhelés okozta kimerültség csak fokozza. Jőmagam is elkövettem azt a hibát, hogy a hegytetőre való mielőbbi feljutás érdekében, gyorsabban haladtam, és

Ezen a terepen a Polaris Ranger verhetetlen volt

bizony a tetőre érve egyszer megszedültem, de szerencsére nem történt nagyobb baj.

A magas hegyekben növekszik a vese vizelet-kiválasztása, ezért nem kell meglepődni azon, hogy gyakrabban kell a „kisdolgunkat” elvégezni. Ezért és az erős izzadás miatt nagyon fontos az elegendő folyadékbevitel, és szükség esetén pótolni kell a szervezetből kiürülő káliumot. A hirtelen emelkedés következményeként előfordulhat, hogy nem lesz étvágyunk, ennek ellenére az útra vitt szendvicseket feltétlenül el kell fogyasztani, mert szervezetünknek szüksége van az energiára.

Nagy szintkülönbségek esetén számolnunk kell hőmérséklet-csökkenéssel, esővel, havazással, széllel, ezért lehetőleg olyan sapkát viseljünk, amelynek karimája van, a szél és a hideg miatt a fültre és a nyakra hajtható. Ne legyen túl vékony, de túl meleg sem, szelőlőzőn, tehát az európai vadászkalap nem megfelelő.

A nyálkahártya kiszáradása ellen szopogassunk cukorkát, ajkunkat pedig kenjük be szőlőszírral. Egy kevés arcvédő krém jót tesz a bőrnek a szél, a hideg, az eső és a havazás ellen. A kezünk is kiszáradhat, ezért használjunk kézvédő krémet. Nagy magasságban az UV-sugárzás sokkal erősebb, mint a tengerszinten, ezért UV-szűrős szemüveg viselése még felhős időben is célszerű.

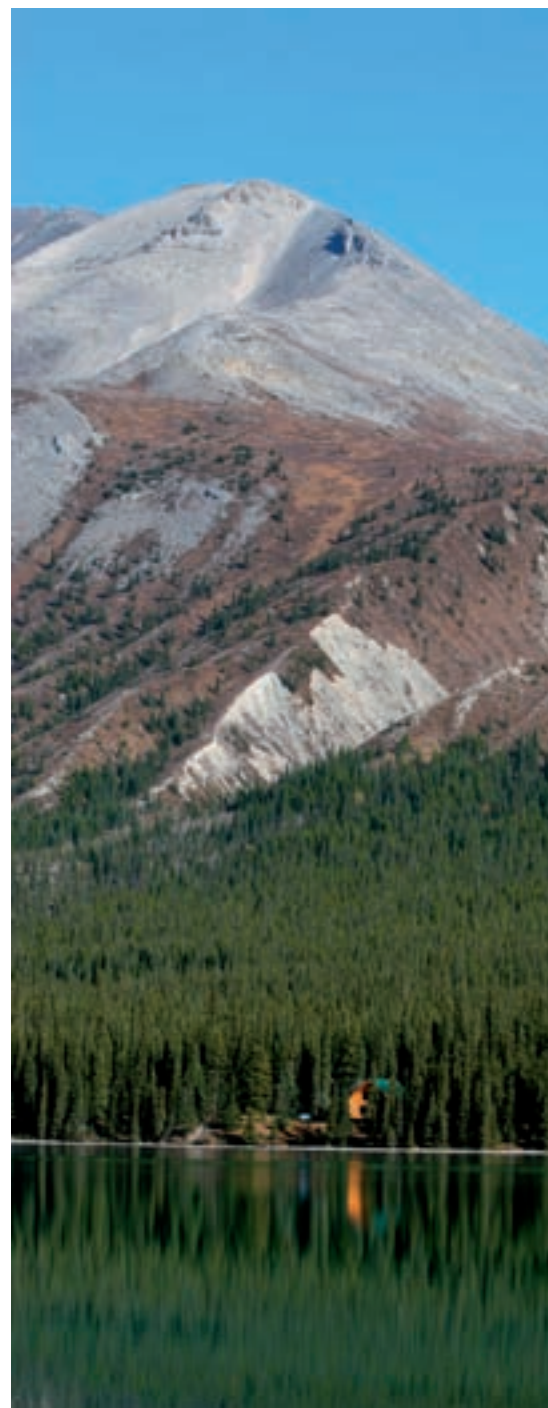
A jávorszarvas gyalogosan történő megközelítése érdekében gyakran igen hosszú utat kell megtenni, többnyire jelentős szintkülönbséggel, ezért a lábbelinek kényelmesnek, az időjáráshoz és a talajadottságokhoz alkalmasnak kell lennie. A terep az emelkedő alján általában vizes, csúszós, süppedős, a hegy felső harmadában sziklás, és a tetőn – a jávorszarvas kedvelte fennsíkon – kefesűrű *willow* (hegyi fűz) borítja, amely rendkívüli módon megnehezíti a gyaloglást, és nagyon megterheli a combizmokat.

Brit-columbiai vadászatunk során nekem erre a célra a Le Chateau bélelt gumicsizmája vált be; valamennyire fogja a bokát, vízhatlan, meleg, a talpon is eléggé bordázott és a fennsíkon a willow sűrű ágai ellen is védelmet nyújtott. Amennyiben nem kell vizes terepen is közlekedni, sokkal kényelmesebb egy jól bejártott hegyi bakancs.

Brit-columbiai vadászatunk úgy indult, hogy a Fort St. John melletti Charlie-tóról

Vadászházunk közelről...

... és távolról

hidroplánnal repültünk a Redfern-tóra, amely a Redfern Keily Provincial Park legszebb vidékén helyezkedik el. A hidroplán nem volt túl bizalomgerjesztő, de a fentről látható csodálatos táj feledtette aggodalmainkat. Egy órát repültünk a hó fedte, kopár sziklák fölött, 1000 méter magasságban, majd megpillantottuk a Redfern-tó híhetetlenül kék vizét, amelyre leszálltunk.

Csodálatos látvány tárult elénk fentről, a hegyek visszatükröződése a tó kristálytisztá, szinte fodormentes vizében. A tó partján lakunk egy gerendákból épített, hangulatos házban, ahonnan a kilátás közvetlenül a tóra és az azt körülölelő magas hegyekre nyílt.

Komfortfokozata hagyott némi kívánnivalót maga után, nem volt belső wc, mert a házi vízrendszer befagyott, viszont zuhanyozni időnként egy külön műanyagtartályból, a Rangerről működtetett szivattyúval és vízmelegítővel lehetett. A fűtés kályhával volt megoldva, amely tökéletesen befűtötte az egész épületet. A ház jól felszerelt konyhával, gázzal működtetett hűtőszekrénnel és mindenféle élelmiszerral el volt látva. Egy dologban éreztünk hiányt, a palackozott ásványvizünk a hidroplánban maradt.

A házat egy hónappal korábban feltörte egy grizzly medve, így két ablaka plexilemezzel volt ideiglenesen pótolva. Ott-tartózkodásunk során sajnos nem láttunk grizzlyt, csak a nyomával és a friss ürülékével találkoztunk mindenütt. A másik házban lakott a tulajdonos kísérlőnk, Endre és egy szakács, így ellátásban nem szenvedtünk hiányt. Semmi nem zavart bennünket, 100 km-es körzetben nem volt ember, mobiltelefonjaink „hál’ Istennek” nem működtek, és a műholdas telefonok is csak ritkán, a terület egy megadott pontján üzemeltek.

A tó csodálatos kék, kristálytisztá hideg vize, az érintetlen természet, az évszázados fenyők, amelyeket nem vágnak ki, hanem koruknál fogva maguktól halnak el, feledhetetlen emléket hagytak bennünk.

Ennek a területnek a kizárólagos használati jogát a magyar származású *Pipics Endre* az elmúlt évben szerezte meg, és elkezdte vadászati hasznosítását. A komfortosabb vadásztatás érdekében jövő évre tervezi új faházak építését wc-vel és zuhanyzóval. Lovakat vásárolt a vadásztatáshoz, és repülőgépet vásárlását is tervezi, addig bérelt gépekkel oldja meg a vadászterület megközelítését. Több évtizedes outfitteri tapasztalatával jól látta meg a területben rejlő csodálatos vadászati lehetőséget, a zavartalan természetben kialakult vadállományt.

Szeptember 25-én érkeztünk meg a Redfern-tóra. 26-án pihentünk és horgásztunk, majd 27-én Endrével a tó sekély, zombékos, süppedős részére ültünk ki az erdőszélen vadászszékre. Sajnos lőhető jávorszarvas nem láttunk, de így is feledhetetlen élmény volt látni, ahogyan egy fiatal jávorszarvas gyalogol végig lomhán a sekély vízben, közben eszegetve a víz alatti növényeket. Fejét úgy tartotta, hogy szeme a víz felett maradjon, ormótlan fejének többi része a víz alatt volt. A jávorszarvas orra olyan, mintha szelepek lennének benne, megakadályozva a víz alatti táplálkozás során, hogy a vizet is felszippantsa. Nagy szája al-

POLARIS®

- társ a vadászatban

MOTORTECH®

A METEOR Motortech Kft. a POLARIS kizárólagos magyarországi importőre

Központi bemutatóterem:

2040 Budaörs, Kinizsi u. 18/a. Tel.: 23/444-096

www.polarishungary.hu

Termékeink megtalálhatók márkakereskedéseinkben az ország számos pontján!

Életem első jávorszarvasa Endrével

kalmassá teszi arra, hogy a faleveleket a fágák és a tüskék közül kihúzza. Marmagassága a 2 métert is elérheti, nyaka olyan hosszú, mint a lábai.

A jávorszarvas gyenge szemű állat, hallása közepes, de szaglása kitűnő. A vadászat során tehát legjobban a széljárásra kell figyelni. A legértelmesebb szarvasnak tartják, ennek ellenére a bőgés időszakában teljesen megzavarodik. Sokszor a lovas embert is követi, azt hiszi, jávorszarvastehén jár előtte. Lassú ügésekor hosszú első lábát magasra emelgeti, talán azért, hogy a willowban könnyebben tudjon haladni. Patája mélyen behasított, és a hasításban harmonikaszerűen táguló bőr van. A szétnyílt pata között ez a bőrdarab úszóhártáéhoz hasonlóan kifeszül, megnagyobbítja a láb talpfelületét, ezáltal a test súlya nagyobb felületen oszlik szét. Ez az oka annak, hogy olyan mocsaras telepen, ahol a lovak, vagy az ember elsüllyedne, a jávorszarvas vidáman közlekedik, holott ennek az óriási állatnak a súlya akár 700 kg is lehet.

A jávorszarvas torka alatt bunkós végű bőrlifentyű kalimpál, mint a nagyharang nyelve (Széchenyi Zsigmond szerintem nagyon találó leírása). Erre utal a *bell* (harang) elnevezése is. Ahogyan öregedik, ez a „harang” egyre rövidebbé és vastagabbá válik, végül öregkorára duzzadt, zsíros tokává zsugorodik.

Egyetlen állat sem hord akkora terhet a fején agancsként vagy szarvként, mint a jávorszarvasbika, súlya koponyával együtt kikészítve a 35 kg-ot is elérheti. Amikor még barbakában van, akár 100 kg is lehet.

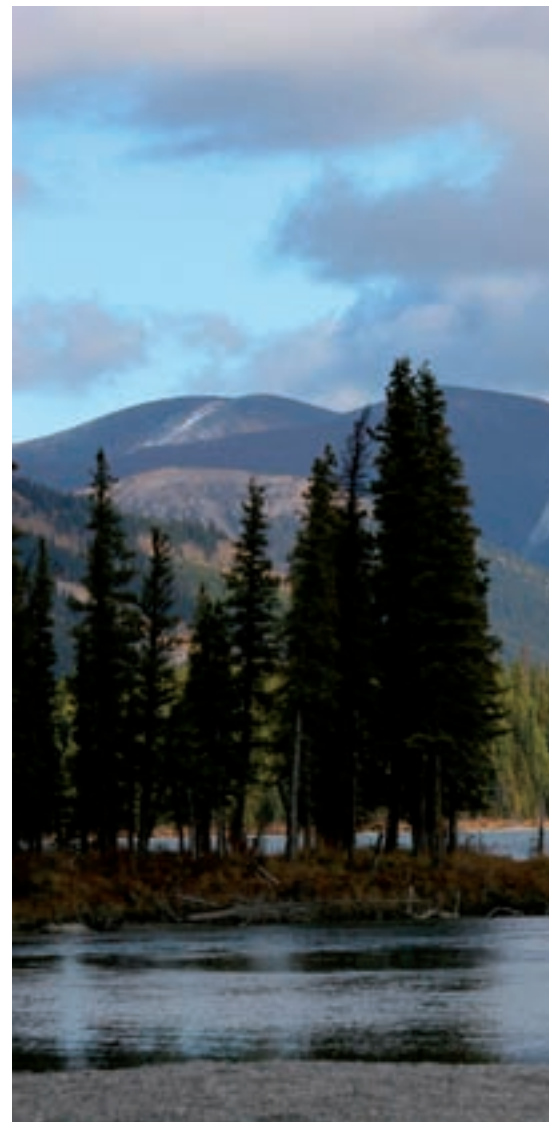
Sajnos a völgyben nagyon meleg volt, és ilyenkor a golyóérett bikák a tetőn, a fennsíkon tartózkodnak, ezért elhatároztuk, hogy másnap felmegyünk gyalog a hegygerincre.

A Redfern-tó kb. 1700 m magasan helyezkedik el, innen kellett felkapaszkodnunk a Redfern-hegy 2600 m magasan húzódó gerincére. Reggeli után indultunk vadászni. Ilyenkor a reggel még hűvös, érezni, hogy a tél már nem sokáig várta magára.

Eleinte bokros, zombékos, vizes területen haladtunk, majd fenyőerdőben folytatódott az utunk az állatok által kitaposott váltón felfelé. Az állatok sajnos nem cikcakkban haladnak felfelé, hanem egyenesen neki a hegynek, ezért a meredek hegyoldalon a felmenetel igencsak fárasztó volt. Gyakran megálltunk, azonban csak rövidet szusszantunk, hogy időben felérjünk a gerincre. A hegyoldal felső harmadában kopár, apró kőtörmelékkel vastagon borított sziklákon kellett haladnunk, amelyen a járás még oldalazva is bizonytalan és süppedős volt. Kb. három óráin át tartott az út, miközben visszasírtam a Retyezát és Tiroi ehhez képest könnyű hegymászását. Pedig akkor még nem is tudtam, hogy a gerincre érve még közel 5 km-t kell cserkelnünk a willowban jávorszarvast keresve. Ez volt az út legnehezebb szakasza.

A willow egy hegyi fűzfajta, amit a jávorszarvas a téli időszakban a hóréteg felett lerág, így a hóréteg vastagságától függően, 50-80 cm-es kefesűrű keletkezik, amiben nagyon fárasztó a cserkelés. Az állatok ugyan törnek maguknak benne váltókat, azonban valahogy ezek a váltók sosem az útirányunkban, hanem többnyire keresztben helyezkedtek el.

A tetőn gyengén havazott, az erős szél az arcunkba vágta a havat, így örültünk, ha találtunk valamilyen aránylag szélvédett mélyedést, ahonnan távcsővel pásztázni tudtuk a környező erdős, cserjés területet. Endre elővette a szendvicseket és a vizet, hogy együnk valamit a nagy megterhelés után és pótoljuk a

folyadékvesztéséget. Nem kedvelem a kanadai szendvicseket, így sajnos elkövettem azt a hibát, hogy nem ettem, csak némi folyadékot ittam. Mindenkinék azt tanácsolom, hogy ilyenkor feltétlenül egyen, még ha a hegyi betegség kezdeti tüneteként nem is kívánja.

Endre 60-as nagytávú spektívvel, állványról vizsgálta a környező hegyeket, Mariann 15-ös nagytávú Leica távcsövével, jómagam pedig szabad szemmel figyeltem, és néha a céltávcsövel ellenőriztem, ha valami gyanúsat láttam. Személyes tapasztalatom, hogy a jávorbika világos színű lapátja annyira kirí a környezetéből, hogy szabad szemmel is könnyen észre lehet venni – persze csak, ha nem néhány km-es távolságban van –, a variábilis céltávcsőben pedig nagy nagytávú jól meg lehet vizsgálni a trófea alakját és méretét.

Szerencsénk volt, hogy talán egyórás nézeledés után megpillantottam a ritka fenyőerdőből éppen felénk tartó jávorbikát. Endrét megkérdeztem, hogy elég nagy-e az agancs, de az erre vonatkozó becslést nem tudtam kicsikarni belőle, mindig csak azt hajtogatta, lőhető, öreg bika. Úgy gondolom, rám akarta bízni, hogy meglövöm-e, vagy várok másik bikára. Őszintén megvallom, hogy mivel nagyon fárasztó volt a hegyre való felmenetel, nem szívesen tettem volna meg újra az utat, meg tetszett is, hogy öreg bika került elé, ezért úgy döntöttem, meglövöm. Endre arra

kért, várjak, most még kb. 280 m-re van tőlünk, szemben áll, inkább megpróbálja közelebb hívni. A hívásra a bika hang nélkül elindult, majd elfordult, nyilván szagot kapott, és tőlünk kb. 240 m-re, keresztben kívánt elmenni. Nem vártam tovább, lőttem, és a bika – ahogy az outfitterek mondják – „letette a fejét”. Endre azonnal mondta, hogy a lövés jó volt, de a biztonság kedvéért lőjek rá még egyszer. Második lövésemre a bika összerogyott.

A lövés felelőssége mindig a vadászé, ezért a lövés előtt meg kell győződnie arról, hogy lövéssel nem okozhat-e balesetet. Ha lőkészségünkhöz képest túl messzire, vagy túl gyorsan kell lőni, vagy nem ismertük fel tökéletesen a vadat, annak korát, trófeaméretét, akkor ne vállalkozunk a lövésre, bármennyire is biztatnak rá.

Esetemben nem volt ok arra, hogy ne lőjek, és a jávorbika a találat helyétől néhány méterre lévő gödörben feküdt, ott találtunk rá. Ha nem is kapitális, de erős, öreg, számomra a legjobb jávorbika. Mégiscsak a világ legnagyobb szarvasa, és nehezebb elejteni, mint bármilyen más kapitális vadat Afrikában.

Endre levágta az állat fejét, és lenyúzta a fejbőrt. Azonnal megjelent egy kíváncsiskodó Whisky Jack – ahogy arrafelé az észak-amerikai cinegeszajkót nevezik –, és feltelepedett a legközelebbi kis fenyőfa csúcsára. A bikából erős szag áradt, amelyet messziről

Hazamegyünk

megéreznek a ragadozók, ezért Endre a fejbőrt egy távolabbi magasabb fenyőfára húzta fel, és a trófeával a vállán elindult visszafelé, mondván sietni kell, hogy sötétedés előtt leérjünk. Hátizsákja Mariannak a hátára került, amely közel akkora volt, mint ő maga, nekem a fegyver és a fotófelszerelés maradt, reménykedve abban is, hogy esetleg egy grizzlyvel találkozunk.

Számomra hihetetlen volt az az őserő, ami Endrétől áradt, amilyen könnyedén vitte a hatalmas, nehéz trófeát lefelé a hegyről; alig tudtuk vele lépést tartani, pedig jóval kisebb súlyt cipeltünk. A trófeát nem szabad kint hagyni éjszakára, mert a grizzly a fejen lévő hús miatt azt is tönkretesz, vagy elhurcolja és elássa. A húst azonban ott kellett hagynunk, mivel nem volt, amivel lehozzuk a hegyről, és kockázatos lett volna a grizzly élőhelyéről a húst elvinni, hiszen Kanadában évente legalább ötven ember halálát okozzák. A grizzly jelenlétét jól jelezte friss ürülékük, amelybe néhányszor sikerült belelépnünk.

Az út lefelé nehezebb volt, mint felfelé, ugyanis fáradtabbak voltunk, hirtelen ránk sötétedett, és az elemlámpa fényében rosszabbul láttuk a terepet, mint felfelé jövet. A combizsaim többször begörcsöltek, mert sajnos nem szedtem káliumot, ennek ellenére szerencsésen hazaérkeztünk, de halálosan elfáradtunk, úgyhogy a másnapot pihenéssel töltöttük.

Endre viszont 55 éves kora ellenére újra felment a hegyre, és lehozta a fejbőrt. Nem hiszem, hogy sokan képesek lennének ilyen teljesítményre. Délután beszözte a bőrt, valamennyire lefejtette a húst a koponyáról, kiszedte az agyvelőt, és vízbe áztatta a koponyát. Miközben segédkeztem neki, boldogan nézgettem a trófeát, majd Endrével megmérve megállapítottuk, hogy a lapátok legmesszebb kinyúló ághegyének egymástól való távolsága 53 inch, azaz 135 cm. Ez a nyugat-kanadai jávorbikák között kiválóan számít. A kanadaiak húsvadászok, a trófea mérete nem hozza különösebben izgalomba őket, ez az egyetlen méret, amelyet nyilvántartanak.

Meg van ugyanakkor határozva minden vadászati évadban a brit-columbiai vadászati

előírásokban (Hunting and Trapping Regulations Synopsis), hogy a különböző vadászati körzetekben az adott vadászidényben milyen jávorszarvasbika ejthető el.

Abban a körzetben, ahol vadásztam 2008–2009-ben, a szeptember 1. – október 31-ig terjedő időszakban „Tripalm bull moose” ejthető el, ami azt jelenti, hogy a trófea egy-egy oldalán előrehajló (Brow palm) részén legalább háromágúnak kell lennie, és a trófea összes ágainak száma egy-egy oldalon számolva, beleértve a Brow palmon lévő ágakat is, minimum 10-nek kell lennie. Az általam lőtt bika megfelelt ezeknek az előírásoknak, korát Endre 12 évesre becsülte.

A jávorszarvas agancsát ugyanúgy visszarakja, mint az európai gímszarvas, a trófea lapátja és ágai, valamint az agancstő vastagodik, de a lapát méretei és az ágak hossza csökken.

A trófeát teljes koponyával kell kikészíteni, mivel egyáltalán nem biztos, hogy a vadbőr sértetlenül, illetve preparálásra alkalmasan kerül haza.

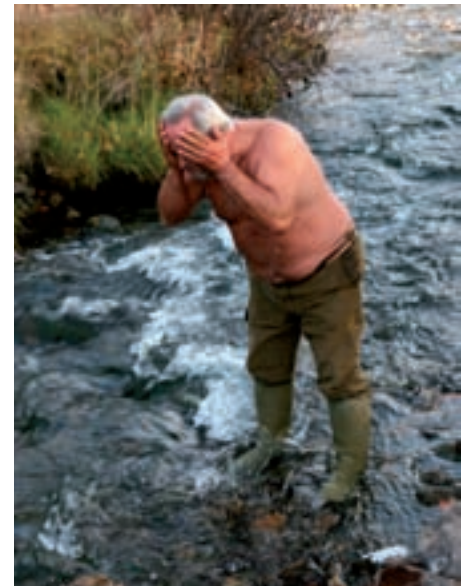
Miután a jávorszarvas-vadászatot eredményesen befejeztük, körül akartunk nézni a környék hegyoldalaiban, hátha sikerül fekete medvével, vagy grizzlyvel találkozni. Kedvenc csemegéjük az áfonya, ürülékük mindenütt ezzel a jó ízű, piros gyümölcs magvaival volt tele. Úgy gondoltuk, szerencsét próbálunk a Fairy-tó mellett, amely 200 méterrel van magasabban, mint a Redfern-tó. Ehhez először csónakkal átkeltünk a Redfern-tavon, és a túloldalon zuhogó vízesések mellett, kijárt ösvényen kapaszkodtunk fel a felső tóhoz. Mindkét tó a vizét a környezetében magasodó hegyek megolvadt havából nyeri, ezért ásványi sókat alig tartalmaznak. Vízük olyan kristálytisza, hogy abból felforrálás nélkül ihattunk, azonban rendszeres fogyasztásakor az ásványi sókat pótolni kell.

Ez az út egyáltalán nem volt fárasztó, sőt egy csodálatos napot töltöttünk el a világ egyik legszebb táján, a vénasszonyok nyarára emlékeztető melegben. A Fairy-tó partján rengeteg friss nyomot találtunk, ott maradtunk szinte sötétedésig, azonban sem a tónál,

sem hazafelé fekete medvével vagy grizzlyvel nem volt szerencsénk összeakadni.

Az eredménytelen vadászat után vendéglátónk azt javasolta, hogy menjünk át a Rangerekkel a tőlünk 60 km-re lévő Newis Camp-ra, ahol a lovait is tartja. A Polaris Rangerekkel kitűnően lehet közlekedni a sziklás, vízmosásos terepen, azonban az ilyen hosszú utazás nagyon megviseli az utasok gerincét. Egy egész nap kellett az utazáshoz, és egy újabb az út fáradalmainak kipihenéséhez. A campra érkezve megtapasztalhattuk, hogy milyen egy igazi brit-columbiai vadásztanya. A falakon átfúj a szél, a kályhától este rövid időn belül olyan meleg van, mint a szaunában, de ha egész éjjel nem fűtünk, reggelre éppen olyan hideg lesz, mint kívül. Egyébként jó hálósáokban el lehet viselni. A reggeli felfrissülési lehetőség a ház melletti sebes folyású patak 2 fokos vizében való mosakodás, amely mindenképpen tisztább volt, mint egy lavór, még ha előtte a lovak pancsoltak is benne. Az ivóvizet is ebből a patakából nyertük, csak fogyasztás előtt egy teáskannában felforraltuk, hogy ne kapjunk semmilyen gymor- vagy bélfertőzést. Célszerű megfelelő mennyiségű whiskyt magunkkal vinni, amelyet a fertőtlenítő hatás fokozása érdekében tisztán érdemes fogyasztani.

A faházak meglehetősen koszosak voltak, és a teljes berendezés a kályhából és az emeletes priccsekből állt. A ház szellős-lengő ajtaján egy madzag lógott ezzel lehetett bezárni. Ez a camp még az előző tulajdonos által megbízott indián outfitter kezelésében volt, Endre a következő évben teljesen át kívánja alakítani. A campet alapvetően a kanadai vadászok használták, akik közül sokan lovat is hoztak magukkal. A vadászat ezeknek az embereknek a civilizált környezetből való kiszabadulást és az őseik életformájára való emlékezést is jelenti. Az indián outfitternek is voltak lovai, amelyeket szabadon tartott a bekerítetlen területen. Volt is egy afférom az indián outfitter hatalmas termetű, barna foltos lovával. Amikor a mi lovainknak vittem a zabot, hátulról lopakodva megközelített, szó szerint „lefejt”, nekiszorított a takarmányosláda oldalának, és kitepte a kezemből a zabosvödört.

Saját fürdőszobánk a Newisen, 2 fokos vízzel

Az ilyen helyeken tehát az idegen lovakra, a balesetek elkerülése végett, nagyon oda kell figyelni.

Ezen a campen megtapasztalhattuk, hogy mekkora a különbség Pipics Endre vadásztása és az indián outfitter kísérete között. Egy teljes napot vadásztunk érdektelen kísérettel (ennek következtében eredménytelenül) egy indián outfitterrel. Közülük sokan többre tartják magukat az európai vendégvadásznál, szűkszavúak, nem mindig barátságosak, és nem szolgálják ki a vadászt. Előfordul, ha italhoz jutnak, nem tudnak neki ellenállni, amíg teljesen le nem részegednek. A kanadaiak rosszmájúan állítják, hogy hiányoznak azok a gének a szervezetükből, amelyek szabályozzák az alkohol lebontását. Remélem, hogy a tapasztalataim az indiánokkal kapcsolatosan nem általánosak, hiszen ők kell, hogy a legjobban ismerjék a brit-columbiai vadásztatást.

Az idő rövidege miatt medvét nem sikerült elejtenem, de talán nem is baj, mert így újra meglátogathatjuk és bebarangolhatjuk a Jack London regényeit idéző vad, de mégis gyönyörű vidéket.

Vadászház a Newisen

